

AĞAÇLARIN KRALI

Zeytin, binlerce yıldır pek çok kültürde barışın, bereketin ve umudun simgesi olarak görülmüştür. Tam olarak ne zaman, nerede yetiştirildiği ile ilgili bilgiler kesinlik kazanmamıştır. Kimi varsayımlar zeytinin MÖ 5000 'li yıllarda Mezopotamya'da, kimileri ise yine MÖ 5000 'li yıllarda İtalya'da yetiştirildiğini göstermektedir.

Kuşkusuz, zeytinin simgeleştiği en önemli kavram barıştır. Ağzında zeytin dalı taşıyan güvercin, binlerce yıldır barışın simgesi olarak kabul edilmiştir. Zeytinin barışla simgeleştiği efsane ise ünlü Nuh Tufanı 'nı anlatan efsanedir.

"Yarattığı insanoğlunun dünyaya kötülük saçtığını gören Tanrı, insanlığı bir tufanla cezalandırmak ister. Tufan olmadan önce Nuh , yeryüzündeki tüm canlıların çiftlerini bir gemiye toplar. Ardından büyük tufan başlar. Nuh 'un gemisindekiler hariç yeryüzündeki tüm canlılar yok olur. Tufan bittikten sonra Nuh, suların çekilip çekilmediğini anlamak için bir güvercini geminin penceresinden dışarıya salar . Sular çekilmediğinden güvercin gemiye geri döner. Yedi gün sonra Nuh güvercini bir daha bırakır. Bu sefer güvercin ağzında bir zeytin dalı ile geri döner." O gün tufanın sona erdiğinin işareti olan zeytin, bugün de barışı simgelemektedir.

Antik Yunan 'dan eski Mısır 'a değin zeytinin pek çok dini ayinde kullanılması, ona atfedilen kutsiyetin bir göstergesi olarak da sayılabilir. Zeytinle ilgili onlarca efsane, zeytinin pek çok medeniyette ne kadar önemli anlamları olduğunu bize gösteriyor.

Bu efsanelerden birisi zeytinin oluşumu ile ilgili olandır. " Âdem ölümünden önce Tanrı'dan merhamet diler ve bunun için oğlu Sit' i görevlendirir. Sit, cennet bahçesindeki iyilik ve kötülük ağacından üç tohum alır ve babasının ağzına koyar. Babası gömülünce tohumlar yeşerir ve bu tohumlardan zeytin ağacı, sedir ağacı ve servi büyür."

Zeytinin oluşumuyla ilgili diğer bir efsane de Yunan mitolojisine aittir. Efsaneye göre, "Tanrı Zeus, insanlığa en değerli armağanı veren tanrı ya da tanrıçanın Attika'nın hükümdarı olacağını ilan eder. Bunun üzerine deniz tanrısı Poseidon , barış ile bilgelik tanrıçası Athena mücadeleye girerler. Poseidon, üç dişli çatalını bir kayaya saplar ve insanları uzak yerlere götürecektir, savaşlar kazandıracak olan "atı" yaratır. Athena ise mızrağını yere saplayarak bir "zeytin ağacına" dönüştürür. Şehir halkı bu zeytin ağacının büyük bir zenginlik ve bereketin kaynağı olduğuna karar verir ve Athena' nın onuruna şehre "Atina" adı verilir. Bugün bile efsanenin olduğu kabul edilen yerde bir zeytin ağacı durur. Bütün zeytin ağaçlarının Athena' nın yarattığı bu zeytin ağacından çoğaldığı söylenir."

Yetiştirilmesi oldukça zahmetli olmasına karşın birçok medeniyette ve binlerce yıldır çok rağbet gören bir bitkidir zeytin. Bu nedenle kralların sofralarının bile vazgeçilmez mezesi olmuştur. Hatta öyle ki yine bir efsaneye göre;

Mısır'ın firavunu III. Ramses (MÖ 1198-1166) zeytini, Güneş tanrısı Ra'ya hediye etmişti, "Senin şehrin Heliopolis'i zeytin ağaçlarıyla süsledim" , diyerek...

Kralların taçlarını süsleyen, Solon 'un uğruna yasa çıkardığı zeytin ağacı, ağaçlar âleminde de çok rağbet görüyor olsa gerek yine bir efsaneye göre: "Ağaçlar kendilerine bir kral seçmek istediğinde ilk olarak zeytin ağacına başvururlar. Ancak zeytin ağacı kral olmayı kabul etmez. Daha sonra ağaçlar incir ve asma ağacına giderler, ama incir ve asma da kral olmayı kabul etmez. Ağaçlar en sonunda karaçalıya giderler. Ve karaçalı, ağaçların kralı olur." Karaçalı, Leyla ile Mecnun'u ayıran bir bitkidir. "Leyla ile Mecnun birbirlerine olan sevgilerini şiirlerle dile getirirler. Aralarında bir gül ağacı vardır. Zebani gelerek gül ağacını alır ve yerine karaçalı koyar."

Karaçalı , çok hızlı büyür, dikenli azgın bir bitkidir. Efsaneye göre ağaçların kralı olmayı kabul ettiğinde; "Gölgame sığınmayanı yakıp yok edeceğim" demıştır.

Ağaçların kralı olmayı, "İlahları ve insanları onurlandırmak için kullanılan yağı bırakıp ağaçlar üzerinde sallanmaya mı gideyim!" diyerek reddeden zeytin ağacının yerine karaçalı, yok edici krallığını kurmuştur.

- Şimdilerde ne çok karaçalı var...

- Yüreği sevgiden, barıştan yana çarpanlar bir zeytin fidanı dikmeli...